

მეზობელ ოთახში რაღაც ტყდება.

— დაიწყო!

ისმის ჯოხის კაკუნი.

— დაიწყო, დაიწყო! აღარ შემიძლია, ისევ თავიდან, ისევ თავიდან!.. აღარ შემიძლია!..

ბინაში შემოიპარება, შემოიპურწება მონადირე: ძაღლი ფრთხილად დადის, თითისწვერებზე. გულდასმით ჩხრეკს მღვრიას, ლაფერს, თოფის ტუჩით ქექავს თეთრეულს, საწოლის ქვეშ იხედავს, კარადის უკანაღებ.

ჯოხის კაკუნი ახლოვდება.

რეკავს ტელეფონი.

თანდათან ბნელდება.

დასასრული

2002 წელი

ჭალას ჩიტი მომკვდარიყო

(ორმოქმედებიანი დრამა)

პერსონაჟები:

ანდრო

ლოლო — ანდროს ცოლი

დავითი — ანდროს მამა

ბაადური

დელი — ბაადურის ცოლი

ვაჟა-მცველი

მკვლეელი ქალი

პირველი მოქმედება

წყნეთის სამთავრობო, მდიდრული აგარაკი.
ანდრო და ბაადური

ანდრო. „ჭალას ჩიტი მომკვდარიყო...“

ბაადური. აუ, დაიწყო თავიდან!

ანდრო. „ზღაპარ იყო, ზღაპარ იყო, ჭალას ჩიტი მომკვდარიყო“... ვთქვით და, მოხდა ისე, როგორც შენ ამბობ. და-... ვთქვით. ხალხი როგორ შეხვდება ამ ამბავს?

ბაადური. ხალხი? ჩვეულებრივად. ხალხს ფაქტები უყარს. ხალხი ძალიან პრაქტიკულია.

ანდრო. — „დიდ ქვაბში არ ეტეოდა“...

ბაადური. არ მისმენ?

ანდრო. როგორ არა, როგორ არა. ხალხს უყვარს ფაქტები...

ბაადური. — ხო, როცა მის მაგივრად სხვა ფიქრობს.

ანდრო. როგორი ნაცნობი სიტყვებია!

ბაადური. იმიტომ რომ სიმართლეა!

ანდრო. სადღაც წამიკითხავს, თუ გამიგონია. ვერ დავიხსენებ. ფაქტები უყვარს ბრბოს.

ბაადურნი. ეგ, ჩემო კარგო, ფილოსოფიაა. აი, რა არ უყვარს ხალხს და ფილოსოფოსობა! იცი, ალბათ, როგორ უყვარს ფილოსოფოსებს.

ანდრო. როგორ არა — ფეხით კიდებს, კოცონზე ატყავებს, ადუღებულ კუპრს ასხამს პირში. ციხეში ალბათს განა ამას ბრბო არ აკეთებს ანუ, ბრბოს იდეოლოგია? საცხად რა უშაშია! უდროო დროს გვანხენდება ხოლმე ხალხი, ტარაში სულ არ იყო“...

ოთახს, ინვალიდის ბორბლებიანი საგარძლით ინტელიგენტური გარეუბნის მოხუცი კაცი გადაჭრის. ხელში პასპორტს და დროშა უჭირავს. მათკენ არ იყურება.

დავითი (დროშას აფრიალებს). გაუმარჯოს თავისუფლებას! ბას! გაუმარჯოს თავისუფლებას!

**გადის.
პაუზა.**

ბაადურნი. ამას როგორ ვიფიქრებდი, როგორ წარმოუყვარებდი... ძია დავითი, ჩვენი მასწავლებელი... ჭკუის დამრიგებელი. მოძღვარი. ქომავი. მეგობარი... რა უღმერთობაა. ასევე ნათელი აზროვნების კაცი...

ანდრო. მე რომ მეორედ დამიჭირეს, მაშინ ჩაეჭვება სისხლი...

ბაადურნი. არ არის ეს დიდი უსამართლობა? დმერთი სისხლი, რა ხდება?

ანდრო. არაფერი. გაუმარჯოს თავისუფლებას!

ბაადურნი. მაგან ჩაგვინერგა თავისუფლების სიყვარული. ციხეში რომ ვიჯექი, სულ მახსოვდა: ვინც თავისუფლებისათვის

კის იბრძვის, ყოველთვის მართალია! იცი, როგორ მენმარებოდა ეს?

ანდრო. ხოდა, აი, ასე დაინვალიდებულეები ვხვდებით თავისუფლებას. მარტო ეგ კი არა, ყველა, სხვათა შორის.

ბაადურნი. ყველა? ვერ გავიგე?

ანდრო. ყოველ შემთხვევაში, მე და შენ ნამდვილად. „ჭაქიას ჩიტი მომკვდარიყო“...

ბაადურნი. მომისმინე!

ანდრო. იცი, რას გეტყვი: მოკლედ, თავი დამანებე. არაფერი აღარ მითხრა...

ბაადურნი. დღეს რა დაგემართა? როგორც გენებოს, ბატონო ბრძანდები.

ანდრო. ხოდა, დამანებეთ თავი!

ბაადურნი. რა იყო. რა გაყვირებს, რა გითხარი ასეთი? მოდეს რაღაც სხვანაირად ლაპარაკობ. მარცხენა ფეხზე ამდგარხარ, ძმაო. არ მესმის, არ მესმის, რა ხდება. ყვირილი რაღაა, კის გეკიდება ზედ, თუ არ გინდა, კი, ბატონო, ძალით როგორ მიქიძლება, მით უმეტეს, ასეთი რამ. კაციჭამიები კი არა ვართ... მხოლოდ შენი ნებით, რადგან ჩვენი ხარ, ჩვენი ნაწილი. შენ, მე, ის, სულერთია. ხან ერთი გააკეთებს რაღაცას, ხან — მეორე, ხან კი — მესამე. კიდევ კარგი, მარტო მე და შენ არა ვართ. მხოდა შევეფიცეთ ერთმანეთს, ხომ გახსოვს? მე რა, რომ სუფრაზე, მაგას რა მნიშვნელობა აქვს, ხომ ვუთხარით ერთმანეთს, ძმები ვიყოთო, ძმები ვიქნებით მუდამო, ხომ ვთქვით? თუ იქ ვიგონებ რაღაცას. ძმობა კი ძალიან ძნელია. არ ვიცი, რა მოქვი ისეთი, შენ რომ არ გცოდნოდა. მოულოდნელი ყოფილიყო შენთვის. აი, ვფიქრობ და ვერ მივმხვდარვარ, რა გითხარი ასეთი...

პაუზა.

ანდრო. ღორები...

ბაადური. რა თქვი?

ანდრო. ღორის კოლტს ეშმაკი შეუჩნდაო...

ბაადური. რის თქმა გინდა, თქვი ადამიანურად!

ანდრო. სახარებაშია ასე.

ბაადური. ჩვენ ვართ ღორები? მითხარი! გამოიხედე აქილ, შენ გეუბნები! რა ხდება ჩვენს თავს, არ ვიცი, არ ვიცი, სწორედ! ღორები. ღორის კოლტი. ეშმაკი. სახარება! პოეტობა და ვიწრო! არაფერს კარგს არ მოიტანს ეს. გული მიგრძობს მაგრამ არა, ძმაო, არა, დაწყნარდი. ეს წუთიერი დეპრესიაა, ყველას დაგეშართნია. ნევროზი. გაივლის, უსათუოდ გაივლის, მაგის ნებაა?! ოღონდ პოეტობას დაანებე თავი. დამიჯერე, ეს ბოთლი რომ დაიცალა, ვერ ხედავ? შენც მოგიხდება, კიდეც ცოტა რომ დალიო. გამოგიწვინდება გუნება. დამიჯერე.

ანდრო. საკმარისია. მეტი არ მინდა.

ბაადური. შენ არ გინდა, მე დამალევიწყო!

ანდრო. ეგერ მანდ დევს კარადაში.

ბაადური. ამ კარადაში?

ანდრო. ხო, ეგ კარადა გამოალე.

ბაადური. აი, გამოვალე. ოპო, კარგი რაღაცები გქონდა, ძმაო, შენ! გეშინია?

ანდრო. რა თქვი?

ბაადური. კი, გეშინია. (ისხამს კონიაკს. სვამს). შიშმა იცის მაგისთანა ლაპარაკი. სახარებაც ამ დროს ახსენდება კაცის ადამიანი შიშმა გააპოეტა. უნდა გამოგიტყდე, ეგ ცოდვა მკაცრად მადევს. წარმოგიდგენია, იქ ლექსებს ვწერდი! მე! კიდევ კარგად მიცნობ. გამოვედი თუ არა, გათავდა, პოეტობაც სასჯელის ერთად მოვიხადე. ოოო, შიში დიდი ძალაა. თქვი, გამოტყდე, ხომ ვართ ძმები, არ გაგთქვამ. გეშინია თუ არა? შიშის სიშვერცხვება. შიში სწორედ ვაჟკაცებს ჩვევიათ. შიში უნდა დალიო. შიშის დაძლევაა ვაჟკაცობა. თქვი, ამოიღე ხმა. ხო! გეშინია? აი, მე, მაგალითად, მეშინია.

ანდრო. რა თქვი?

ბაადური. ძალიან!

ანდრო. შენ გეშინია?

ბაადური. ძალიან-მეთქი. კი, ძალიან მეშინია. იმიტომ, რომ ყოველ საქმეს შევეჭიდეთ. მაგრამ ცხოვრების საქმეა ეს, ცხოვრებას, ჩვენი, ჩვენი ყველაზე დიდი საქმე. როგორ არ მეშინია. იქონია ნამდვილად, მაგრამ რას იზამ.

ანდრო. ჩემი ბიჭი წერს ლექსებს...

ბაადური. დათო? რას მეუბნები?

ანდრო. ხო, იმ დღეს რვეული დარჩენოდა მაგიდაზე და სწორედ ლექსები, ლექსები, ლექსები...

ბაადური. კი მაგრამ, ოცის ხოა უკვე?

ანდრო. კი, ოცისაა.

ბაადური. მერე? რას უყურებ, გაუშვი საზღვარგარეთ, ამერიკაში, გერმანიაში, რა ვიცი, სადმე ნორმალურ ქვეყანაში. აქ რა უნდა, რას აკეთებს? მოხვდება ცუდ წრეში, თუმცა ახლა კარგი წრე აღარც არსებობს, გაიჩნირავს, ანდა, ღმერთმა დაიხაროს და, რესტორანში მოკლავენ. მერე გვიან იქნება. აი, კიდეც ლექსებს წერს. პატიმარი არ არის და მანაც წერს, ესე იგი. ცუდად არის საქმე. ეს არ არის კარგი ნიშანი. შენც გაგასიყუარებ. დროზე გაარიდე აქაურობას, დროზე, დროზე. მიხედვით იცის, ასე როგორ შეიძლება! ვისაც პატრონი ჰყავს, ყველა ექსპლუატორია ახლა, ან სწავლობს, ან ისე, ცხოვრობს იქ უბრალოდ. რად გინდა, „ქობი“ რომ იყიდე პარიზში? ძალიან საშიშია ახლა აქ ყოფნა, ჩვენზე უკეთესად ვინ უნდა იცოდეს ეს. „ეკისც სახლში დარჩა, რა გააკეთაო“, ხომ გაგიგია? დოდო მოდის ჩამოდის?

ანდრო. ჰა? დოდო? ორი კვირა კიდევ დარჩება ალბათ...

ბაადური. მოდი, ამ ჭიქით დოდოს გაუმარჯოს!

ანდრო. რა? ხო. გაუმარჯოს, გაუმარჯოს. იცი, რაზე ვფიქრობ? სული იშვიათი საქონელია-მეთქი...

ბაადური. სული საქონელია?

ანდრო. კი, საქონელია, საქონელია სული. ეშმაკს სული

მიპყიდაო, არ გაგიგია? წინათაც საქონელი იყო და ასევე ასეა. იშვიათი, ძვირფასი საქონელია, იმიტომ, რომ ასეთი საქონელი ტარი ჰყავს. ეშმაკი! აი, შენ, მაგალითად, არ გინდა, სუკონი გაქონდეს?

ბაადური. მე?

ანდრო. ხო, შენ!

ბაადური. მე სული...

ანდრო. გგონია. რომ გაქვს, არა? არ დაიჯერო, არ დაიჯერო, ჩემო კარგო. არც შენ და არც მე ვე ძვირფასი საქონელია. აღარ გაგვაჩნია. დიდი ხანია თავიდან მოვიშორეთ, თანაც მისი ღირსი იაფად.

ბაადური. კარგი რა, თუ ძმა ხარ! ხომ გითხარი, არ გაქვს და ვგეთი ლაპარაკი-მეთქი!

ანდრო. რა უცნაური რაღაც დამესიზმრა წუხელ... მითხარი მეც დავლევ ერთ ჭიქას.

ბაადური. რა ნახე მაინც ამისთანა?

ანდრო. რა ვნახე და...

ბაადური. სიზმარში გითხრეს, სული საქონელიაო?

ანდრო. დაახლოებით. თუმცა, არა, იქ არ უთქვამთ, უცნაური, სიზმარი არ მახსოვს ხოლმე, გავიღვიძებ თუ არა, მისი შინგე მაგიწყდება. ეს კი ისე ცხადად დამამახსოვრდა, თითქმის ნამდვილად გადამხდა თავს. თუმცა, სინამდვილეც ვერა იმ სიზმარში. ჭუბერის უღელტეხილი დამესიზმრა. ვიღაც ქალი მისი დიოდა ჩემ გვერდით, ჩემთან ერთად. ჩანთა მოჰქონდა მისი უჭირდა ტარება. მაღალი ქალი იყო. კაცის ტანსაცმელი ეკეთებოდა...

ბაადური. სიზმარს მიყვები?

ანდრო. ხო, სიზმარს გიყვები, სიზმარს... ის ქალი მისი ქოს უცხოც იყო და თანაც ნაცნობიც. ნაცნობი კი არა, მისი ღირსი, ჩემიანი, თან დოდო იყო, თანაც სხვა. კაცის პალტო ეკეთებოდა, კოჭებამდე ჩაფართხუნებული, ხო, ასე ვიფიქრე სიზმარში, რაც არ უნდა მოხდეს, დოდო თავისას არ მოიშლის-მითხარი...

უცხოც რაღაც თეატრალურს გამოხატავს-მეთქი. პრილა, მაღალი, ცილინდრის მაგვარი ქული ეხურა. შეიძლება ტანსაცმელი საერთოდ თეატრის გარდერობიდან ჰქონდა ნაუცბა-ოქვად წამოღებული, რაც ხელში მოხვდა უცებ. სპექტაკლიდან ქუჩაში გამოვარდნილ მსახიობს ჰგავდა. მძიმე ჩანთა მოჰქონდა. თუ ეს უკვე გითხარი. მოგეხმარებით-მეთქი. არაო, იუარა. მესამე ღდება, ასე მოვდივარო. აღარ დაადგა გზას საშველიო. მისი სიტყვა მახსოვს, ისიც მახსოვს, მასწავლებელი ვარო, თუმცა არ მიკითხავს, რა პროფესიის ბრძანდებითო. საერთოდ, არაფერი მიკითხავს. მარტო ის ლაპარაკობდა, დაუსრულებლად, გაუთავებლად. ეს ნისლიც თითქოს ჩვენდა ჭირად სასოწვავო, თითქოს ღრუბლებში მივდივართო, მიწა დაგვეკარგაო, ცაში, ცაში მივაბიჯებთო, ხომ ასეაო? მოგეხმარებით-მეთქი. გაუქმებო, ეტყობა, თქვენი ჩანთა მძიმეა-მეთქი. არადა, ამ დროს უცხოც ერთად მოგვექონდა ის ჩანთა. რა გიღვეთ შიგ ასეთი მძიმე-მეთქი. სიკვდილიო, სიკვდილიო. გაიმეორა, ჩვენი ბავშვი მიწას შიგ მკვდარიო. ეს სიტყვები არ გამკვირვებია, მარტო ის უცხოც, მკვდარ ბავშვს ჩანთაში რა უნდა, მიწას რატომ არ მიაბარებთ-მეთქი. სად არის მიწაო? ვერ ხედავთ, მიწა რომ აღარ არსებობს, ცაში როგორ დაუმარხო. ცაში საფლავს ვინ თხრილიო. დავიბენი, ვერაფერი გავიგე, იმასაც ასე ვუთხარი. მიწა! მიწა! მიწაო!. იყვირა...

ბაადური. შენ, ძმაო, სიზმარს მიყვები თუ მოთხრობას?

ანდრო. არც ერთ სიტყვას არ ვამატებ.

ბაადური. — ხოდა, მეც იმ წუთას დაგიჯერე! (საათზე იხედავს) მოკლედ . მე მივდივარ. იფიქრე. ერთი სიტყვა უნდა მითხრა, ან ხო, ან არა.

ანდრო. ვთქვით და „არა“ გითხარი, მერე?

ბაადური (ხელეხს გაშლის. ღიმილით). შენი ნებაა. ვერა-ვინ დაგაძალებს. დემოკრატია!

ანდრო. ვთქვით და უფროსმა გაიგო?

ბაადური. უფროსს ვინ ეტყვის? შენ? არა მგონია. სხვა

ვინ არის მთქმელი. სამაგიეროდ ქვეყანა გრძელვადიან სუქსესს მიიღებს. ამოისუნთქავს ცოტას. რა განდა ეს პორტი! პირველი ზომ არ იქნება! სამაგიეროდ, რამდენი სიკეთე მოჰყვება ამ ამბავს. მთელ ქალაქს ააშენებენ. თან ზომ არ წაიღებენ, სიქსი არ დაგვრჩება?

ანდრო. ვთქვათ და გაიგო, მაშინ?

ბაადური. მაშინ...

ანდრო. ზო, მაშინ, მაშინ!

ბაადური. მაშინ? უფროსიც ადამიანია, ადამიანი კი, სიქსი კარგო, მოკვდავია.

ანდრო. არა, არა, არა-მეთქი, გაგიჟდი!

ბაადური. შენ გარდა, სხვა ვინ არის მთქმელი, ვინ გაუბუღდავს? სხვას არც დაუჯერებს. მოკლედ, დიდი არაფერი მოხდება. არც ახალი. არც საკვირველი. კატასტროფა. დაუდგენელი პირები. პირველი ზომ არ იქნება. ისედაც ყველაფერი მოწასილულია. ჰაერი. მიწა. ზღვა. ყველაფერი.

ანდრო. მერე?

ბაადური. ზოდა, ნუ გეშინია. ბუნებას თვითგანკურნების უნარი აქვს. ცხოველებსაც. გინახავს, მოწამლული ძაღლი ბალახს როგორ ძოვს? ბალახია მისი წამალი.

ანდრო. — ადამიანს?

ბაადური. რა ადამიანს?

ანდრო. ადამიანს თუ აქვს ეგ უნარი?

ბაადური. არ ვიცი. დავიწყეთ ფილოსოფოსობა? ადამიანი რა ჩვენი საქმეა. პირველი ზომ არ არის შენთვის, დღეს რა დაგეპართა?

ანდრო. არ ვიცი. არ ვიცი. არ ვიცი.

ბაადური. ის თუ იცი, რამდენი ადამიანი ელოდება შენს ერთ სიტყვას? ადამიანი, ადამიანიო, გაიმანი. ადამიანს კი პუერი ჭირდება, სითბო, ტანსაცმელი. შენი ერთი სიტყვა და მოაწყდება ჩვენს პორტებს, აეროდრომებს გემები, თვითმფრინავები, გზები მანქანების ქარავნებით გაივსება. იცი, რამდენ ადა-

მიანს დალუპავ შენი უარით, რამდენს წაართმევ ლუკმაპურს? ბოლოს და ბოლოს, ყველას საქმე გამოუჩნდება. საქონლით, საქონლით გავივსებით.

ანდრო. მოწამლული საქონლით?

ბაადური. კარგი ერთი! ჩვენ იმუნიტეტი გვაქვს, ძმაო. მაკახე სხვამ იფიქროს. ყველამ თავის საქმეს მიხედოს შენ გგონია, უფროსმა ეს უშენოდაც არ იცის?

ანდრო. მერე თუკი იცის...

ბაადური. დგება წუთი, როცა...

ანდრო. რა როცა? დაამთავრე! როცა თავს ზევით ძალა არა აქვს?

ბაადური. თუნდაც. შენ გგონია, გაუხარდება, თუ ეტყვი? ისეთ ზომ პირდაპირ მას დაადანაშაულებ? შენ გგონია, არ იცის, ადრე რას აკეთებდი? რაზე აწერდი ხელს ჟენევაში, ჰააკაში, როტერდამში, რომელი ერთი ჩამოგითვალო! არც უფროსს უყვარს თავისი უმწიფობის გამოჩენა, მაშინ სად იყავი, ისინი? სინდისი არ გქენჯნიდა? თუ სინდისის ქენჯნა სეზონურია! ასე რომ, დამშვიდდი, ახალი არაფერი ხდება. უბრალოდ, მასშტაბია სხვა, ეს არის და ეს. კიდევ გაუძლებს ჩვენი ხალხი. ამ ბოლო წლებში რასაც უძლებდა, ზომ წარმოუდგენელია? ხოდა, ამასაც გაუძლებს. შეველა რომ შეიძლებოდა, კიდევ ზო. ხელს არავის აძლევს ჩვენი გადარჩენა. მე შენ ასეთი გულუბრექილო არ მეგონე. ყველაფერი გადავივლის. ეს იმიტომ ხდება, რომ უცხოელი ინვესტორები არ დაუკარგოთ. შენ გგონია, ქრთამის საქართველოში მოიგონეს? ქრთამი საერთაშორისო ცნებაა. ასე რომ, არავინ ისე უმწიფო არ არის, როგორც ადამიანი, რომლის ხელშიაც თავმოყრილია მთელი ძალაუფლება. ბრძენს უთქვამს, ძალაუფლება მისი ბოროტად გამოყენების გარეშე, ძალაუფლება არ არისო.

ანდრო. შენ ფიქრობ, უფროსიც?

ბაადური. არა, არ ვფიქრობ. ნამდვილად არა. მაგრამ ეგრის ცვლის? პენსიონერმა ან ლტოლვილმა ჰუმანიტარული დახ-

მარება რომ მიიღოს, იცი, რამდენი უნდა გამდიდრდეს? თუკი ვის ვეუბნები, შენ ხომ ამას დაუფიქრებლად აკვებდი, შეუწყობ რებელი იყავი. არ დაიჯერო, რომ ვინმეს ლუკმას ვაცლით ას რიდან, არ დაიჯერო. ეს სხვა ფულია. მაგ ფულთან რიგობა მოქალაქეს მაინც არავინ მიუშვებს. ეს ქაფია, რომელსაც სიღარიბე მოიგდებს ხოლმე თავზე. სიღარიბე დუღს, როგორც დიდხანს უნდა იდუღოს, რაც შეიძლება მეტი ქაფი რომ მოიკიდოს თავზე. ო, დიდი ფული იცის ქვეყნის სიღარიბეში! უზარისხარი ქაფქირებით ეზვევიან ამ ქვაბს და ხდიან და ხდიან ქაფის მზარეულეებივით. ეს კი ჩვენ, თუნდაც მე და შენ, კარგად ვისწავლეთ.

ანდრო. ნუთუ ცხოვრებამ, თუნდაც, სიღარიბემ სხვა არაფერი გვასწავლა?

ბაადური. ცხოვრებას შეუძლია ან ეს გასწავლოს, ან მეტი როსთან ჯდომა და მათხოვრობა. ცხოვრებისგან პირველ რიგში ის უნდა ისწავლოს, როგორ დაასწრო სხვებს, როცა ამდენს აყროლებულ ნაგავში ფულის სუნი იფეთქებს. ვინა თქვა, ფულის სუნი არა აქვსო? არ დაიჯერო. ფულს „მანელის“, შემწვარი ინდაურის, ქაღის სხეულისა და ხმელთაშუა ზღვის სუნი ასე დის. ამიტომაცაა, არც ერთი მხეცის ყნოსვა რომ არ შეეძრება ჭკვიანი ფინანსისტის ყნოსვას. ცხოვრება გიმძაფრებს ყნოსვას. ცხოვრება გასწავლის ამას, რასაკვირველია, შენც თუ კარგი მოწაფე ხარ.

ანდრო. ნუთუ მართლა სხვა არაფერი გვისწავლია?..

ბაადური. ვის უნდა ესწავლებინა სხვა რამე, ვინ გვყავდა მასწავლებელი?

ანდრო. რა ვიცი... გვყავდა. როგორ არა...

ბაადური. გვყავდა და გვასწავლა კიდევ: როგორ უნდა გამოვწიოთ საკეტი. როგორ უნდა ჩავდოთ ბერდანკაში ტყვია, როგორ ჩავკეტოთ, როგორ დავუმიზნოთ და როგორ შევუზღრიოთ მკერდი პოეტს.

ანდრო. ეგ არ არის სასაცილო!

ბაადური. ასეა!

ანდრო. მარტო ჩვენ ხომ არ მოგვიკლავს პოეტი?

ბაადური. მე ეგ ვთქვი? სხვებიც არიან ჩვენი სთანები, თანაც ბევრი. მე არ მიყვარს ეროვნული გამორჩეულობა და ყოფილი ჩინობა. ეს ნაციონალიზმია, ცუდი გაგებით. (რეკავს მობილური) ჩემია! გისმენთ? კი. მოვდივარ (მობილურს ფიბრში იღებს) აბა, კარგად იყავი. (კოცნის) მაინც ძმები ვართ, ხომ იცი. კარგად იყავი, კარგად (ცოლს გასძახის) დელი! მივდივარ, არ წახიხვალ? გესმის, დელი?

გამოდის დელი, რომელიც აქამდე ამათგან ზურგშექცევით, საკმაოდ მოშორებით ტელევიზორს უყურებდა.

დელი. მაყურებინე რა, ხომ იცი, ჩემი სერიალია (ანდროს) საყრჩები რა! ანდრო. (მხრებს იჩჩავს) — კი, ბატონო...

ბაადური. კარგი. დატკბი მაგ შენი სერიალით. როგორც კი გავთავისუფლდები, გამოვივლი. ოღონდ აღარ ამოვალ. დაკარეკავ და ჩამოდი. აბა, ნახვამდის. კარგად იყავით.

კარისკენ მიდის.

დელი ცერს ჩანძახივით შემართავს. საჩვენებელ თითს ქმარს დამბახის ლულასავით მიუშვერს. დაუმიზნებს და პირზე ხელს აიფარებს, ჩაიფხუკუნებს.

ბაადური (შემოტრიალდება). რა იყო? (დელი არ პასუხობს). რა იყო-მეთქი?

დელი. რა უნდა ყოფილიყო? არაფერი. რატომ მეკითხები?

ბაადური (სიცილით). უცნაურია. თითქოს მესროლეს.

დელი (იცინის). ვინ გესროლა, მეე? არა გრცხვენია! ჯერ ერთი, შენი ცოლი ვარ. მეორეც, კარგი სროლა ვიცი. შენ არ მასწავლევ? ასე რომ, არავითარ შემთხვევაში არ აგაცდენდი. ეს არის, კარგი რეაქცია მაქვსო?

ბაადური. მოკლედ, დაგირეკავ და ჩამოდი.
მიდის.

დელი. ნახე, რა მაგარია! ნახე?

ანდრო. ცხოვრება აქვს ასეთი.

დელი. გაგვიყვდი. მოკლედ, მაგასთან თამაში და სუპერსი... არ შეიძლება. თუ ესერი, ნამდვილად უნდა ესროლო. ოღის... ეგ ჩემი საქმე არ არის. იმედია, სხვა გააკეთებს ამას.

ანდრო. რას ამბობ, გესმის?

დელი. ძალიან კარგად მესმის. შენ თვითონ არა თქვენი ცხოვრება აქვს ასეთი?.. კარგი, გვეყოფა მაგაზე ლაპარაკი. რამდენი ხანია, მე და შენ მარტონი არ დავრჩენილვართ. მკითხვენი, ორი წელი. კი, ნამდვილად. სწორედ იმ წელს გავთხოვედი. (კონიაკს ისხამს. სვამს) მპა, კარგია! მიყვარს მაგარი სასმელი. შენ არ დალევე ჩემთან ერთად?

ანდრო. არა, არ მინდა.

დელი. მაშინ სიგარეტი მომიტანე.

ანდრო. სიგარეტი სადა გაქვს?

დელი. ჩემს ჩანთაში. სკამზე გდია, ტელევიზორთან. (ანდროს სიგარეტი მოაქვს. დელი უკიდებს, ნაფაზს ამოაყოლებს), კარგია! (მაგიდასთან ჯდება. ფეხებს მაგიდაზე გააწყობს). რაიმე დენი რამეა კარგი. აი, ცოტა სიცხე ტეხავს. ლიფი არ მაცვია, გინდა გაჩვენო?

ანდრო. არა. მე ხომ გითხარი, ყველაფერი დამთავრდა. მეტი, რამდენჯერ უნდა გაგიმეორო!

დელი. ჩემო ძვირფასო, ნუთუ შენ, ასეთმა ჭკვიანმა ადამიანმა, ასეთმა დიპლომატმა, ასეთმა პოლიტიკოსმა, ასეთმა ფინანსისტმა არ იცი, რომ ცხოვრებაში ყველაფერი იწყება, მაგრამ არ მთავრდება, ანდა ყველაფერი მთავრდება, ოღონდ მხოლოდ მაშინ, როცა ამ ქვეყნიდან მივდივართ. აუფიდერზეინ, ადიო, პაკა, გუდ ბაი, ჩაო. ერთბაშად, ყველაფერი ერთად, რაც კი ცხოვრებაში მოგვიგროვებია: სიხარული, სასოწარკვეთა,

არასი. შური, აღტაცება, ღალატი, მოკლედ, ყველაფერი, რა სისამართვევინებს! მანამდე კი, ვიდრე პირში სული გვიდგას, ყველაფერი ცოცხლობს. შენ გამიგებ, ახლახან ფილოსოფოსი კი დაგიძახეს. მომეწონა, გიხდება ეგ სახელი, ანუ ჩვენებურად „კლიჩკა“. კიდევ დამისხი.

ანდრო. მანდ არის და დაისხი.

დელი. მადლობთ. მასპინძლობაც ასეთი უნდა. გავიხდი რა მასსურს, მარტონი ვართ.

ანდრო. არა-მეთქი!

დელი. რატომ მიყვინი? ბრაზიანი კლიენტები ხარ, ხომ იცი!

ანდრო. შენ რა პორტის ბოზივით იქცევი, რა დაგემართა?

დელი. რომელი პორტის, თქვენ რომ გაყიდვას უპირებთ?

ანდრო. შენ რა იცი პორტის ამბავი?

დელი. მეუ? მე ყველაფერი ვიცი. როგორ გგონია, აქ მართლაც იდიოტური სერიალის საყურებლად დამტოვეს? ბრაზილური ფეხბურთია კარგი, კინო — მტრისას!

ანდრო. ვინ დაგტოვა?

დელი. ვინ?

ანდრო. რატომ?

დელი. რომ არ იცელებო. ასანთით არ ითამაშო, რამე არ გატეხო. მოკლედ, როგორმე უნდა დაგიყოლიო, დაგითანხმო, სული მოგაწერინო. ნებისმიერი გზით.

ანდრო. რას ნიშნავს ნებისმიერი?

დელი. შენ, ჩემო კარგო, ჩემი ქმრისგან განსხვავებით, რეალურად ამკარად დაგქვეითებია. შემთხვევით იმპოტენტიც ხომ არ გავხდით? არადა, მახსოვს, რა იდეალური პარტნიორები ვიყავით. მანქანებით ვმუშაობდით. ამერიკული ფილმი გეგოსებოდა. ასე მიბრძანეს და მეც ვცდილობ, ბრძანება შევასრულო. მითხრეს, ორივეს კარგი გამოცდილება გაქვთო, შეწყობილხები იყავითო, აბა, თქვენ იცითო.

ანდრო. კი მაგრამ... დაიცა, დაიცა. იმან...

დელი. ხო. ჩემმა ქმარმა.

ანდრო. შენმა ქმარმა რა იცის ჩვენი ამბავი?

დელი. მე მოუყევი. დაწვრილებით. არც ერთი დეტალი არ გამომიტოვებია. შენც ხომ მეუბნეობდი, ნიჭიერი გოგო სარის!

ანდრო. როგორ თუ მოუყევი?

დელი. მაშინვე.

ანდრო. ეს იგი...

დელი. დიახ. აგერ უკვე ორი წელია, ჩემმა ქმარმა ყველაფერი იცის.

ანდრო. კი მაგრამ...

დელი. რატომ მოუყევი? რა იყო დასამალი? ბოლოს კი ბოლოს, მეგობრები ხართ, ძმები, როგორც ერთმანეთს მიმართავენ ხოლმე. განა ძმები ერთმანეთს რამეს უმალავენ? ასე რისი ვიდრე გაუგარძელებდენ, ერთი რამ უნდა გაგანდო, როგორც სკისი ძველ პარტნიორს ყველაზე დიდ საქმეში, რითაც ადამიანი დღეს ერთს დაუსაჩუქრებია. მონასტერში კი არ წავალ, როგორც სულიერი გოგოები იტყვიან, არამედ. ზოოპარკში, მაიმუნად მისი და აღვიკვეცო.

ანდრო. ამისთვის ზოოპარკში წასვლა შენ, პირადად, არ დაგჭირდება.

დელი. ყველგან ზოოპარკია, არა? ამის თქმა გინდობდა ხომ? მართალი ხარ, ყველგან ზოოპარკია, აქაც, სხვათა შორის. მე ახლა გაცოფებული ლეოპარდის გალიაში ვარ. მაგრამ მხეცი დაჭრილია, დაჭრილია და უმწყო. თუ უნდა, მივეფერებ, მუხლებზე გადავიწვენ, თუ უნდა, ვაკოცებ კიდევ, როგორც წინათ, ერთხელ, წვიმიან ღამით, ცოლი რომ გაექცა და მთვრალი ჩემს მუხლებზე ტიროდა. თუ ახსოვს ლეოპარდს, თუ შერჩა მახსოვრობა. მხეცებს მაინც ხომ უნდა ახსოვდეთ რამე. როგორ შეიძლება ყველაფრის დავიწყება! ღმერთო, დაგვიბრუნე მახსოვრობა, ღმერთო! მე, სულელს, როგორ მიყვარდა ლეოპარდი, ჭრელი, ღამაზი, ღონიერი, საცოდავი მხეცი, მართლად მართლ რომ დაეხეტება ამოდენა ზოოპარკში. მოდი ჩემთან, მოდი. მე მიყვარს მხეცების კოცნა.

ანდრო. დელი, გეყოფა მატრებაზობა!

დელი (წამოდგება). დელი რა სახელია!. (ხელებს ჰაერში წააფარფატებს). გაგიგიათ სადმე? (იცინის). დელი ო დელია (მოიღუშება. შუბლს შეიკრავს) სჯობდა, ოდელია მრქმეოდა. ო სულია!. (შესძახებს პათეტიკურად. ხელებს აღაპყრობს). ო, დელია! არა, დელი ო დელია აჯობებდა. იმიტომ რომ, სიმღერი-ოანაა, მე კი სიმღერა მიყვარს. დელი დედამ დამარქვა. (ხელებს ერთმანეთს მიატყუებებს, მკერდზე მიიდებს. თითქოს ვიღაცას რაღაცას ეხვეწება). თურმე თურქულად შეშლილს ნიშნავს, ოუ არაბულად, არ ვიცი. რა მნიშვნელობა აქვს. მთავარია, რომ შეშლილებს ეძახიან ასე. არა, დედას მაგიტომ არ დაურქვია ჩემთვის ეს სახელი. სიტყვა მოსწონდა. დედას რაც მოსწონდა, ყველაფერი კარგი ეგონა. მე ეს მერე მითხრეს, როცა სკისი წლისა გავხდი, როცა ვიკითხე. სხვას რატომ არ ჰქვია სული-მეთქი.

ანდრო. რამდენს ლაპარაკობ. დათვერი.

დელი. მე ისედაც სულ მთვრალი ვარ. სასმელი არ მჭირდება. პირიქით, სასმელი მაფხინსლებს. აი, კიდევ დავლევ ერთს. მისც დაგისხა?

ანდრო. არა, არ მინდა.

დელი ჭიქით ხელში ოთახს უვლის. გრძელი ნაბიჯებით. თითქოს ცეკვავს. კედლებზე სურათებს ათვალიერებს. ბოლოს ერთი სურათის წინ ჩერდება. აკვირდება. თითქოს მიადებს.

დელი. ეს შენ ხარ, არა? სულ მინდოდა ამის კითხვა და მკვირდებოდა.

ანდრო. მოსარიდებელი რა იყო?

დელი. რას გავხარ აქ, რა გაცვია!

ანდრო. რას უნდა ვგავდე. პატიმარს. ჩაცმითაც ისე მაცვია, როგორც პატიმარს შეეფერება.

დელი. ეს ჩინელი ვინ არის, ეგეც პოლიტიკურზე ზის?

ანდრო. ეგ კორეელია. ბანდიტი.

დელი. ეს მეორე?

ანდრო. ეგეც ბანდიტია. თათარი.

დელი. მოკლედ, კარგ კამპანიაში ხარ. სურათი ვიღებ! და ვიღებო?

ანდრო. ლაგერის უფროსმა. აპარატით დააჯილდოვეს და ენაღისებოდა გადაღება. სულ იღებდა და იღებდა. მერე იქვე ჩემს აჩუქა...

დელი. დედაშენს?

ანდრო. ხო.

დელი. იცი, მე შენ ასეთი მიყვარდი!

ანდრო. როცა ეგ სურათია გადაღებული, შენ მაშინ ახლოს იყავი. ასეთი საცოდავი გიყვარდი?

დელი. არა, ასეთი ძლიერი! არ გეწყინოს, რასაც გეტყვი მითხარი, არ მეწყინება-თქო.

ანდრო. არ მეწყინება. შენგან რა უნდა მეწყინოს!

დელი. საცოდავი მერე გახდი, მერე, როცა უკვე სხეულის იჭერდი.

ანდრო. მე არაფერს დამიჭერია.

დელი. მაგრამ მე სულ ასეთს გხედავდი. არ დაიჯერებს ერთხელ სიზმარშიც გნახე. ჩვენს გაცნობამდე ათი წლით ადრე. ზუსტად ასეთი იყავი. ასე გეცვა. თოვლში, მორებთან იდექი, ხელში ცული გეჭირა და მიცინოდი. კბილები, კბილები ცულის პირივით გიბრწყინავდა.

ანდრო. კარგი, ნუ ააფრინე შენებურად!

დელი. აი, არ გჯერა! არადა, მართალს ვამბობ. არაფერს სიმაართლე არ სჯერა. ამიტომაცაა, ყველა რომ ტყუის. იძულებულია, მოიტყუოს. თუკი როდისმე რამეს მოვიპარავდი, ალბათ ამ სურათს! საწოლთან დავიდებდი. ჩემი სიზმარი მექნებოდა და მუდამ ახლოს, აქვე.

ანდრო. იცი, გარეწარია შენი ქმარი!

დელი. ვიცი.

ანდრო. მეც მისნაირი ვარ. არაფითარი განსხვავება. ორი წელია, ჩვენი ამბავი იცის და ვითომც არაფერი.

დელი. შენ როგორ გგონია, როგორ უნდა მოქცეულიყო?

ანდრო. უნდა მოვეკალი.

დელი. რატომ? მოსაკლავი მე ვიყავი, იმიტომ რომ მე მიყვარდი, შენ კი არა. (სიცხლით) სიმაართლე თუ გინდა, მე შენს აქციონერს ასე არ იყო? განსოვს? წვიმდა. შენთან მოვედი...

ანდრო. ყველაფერი მახსოვს.

დელი. ის თუ განსოვს, როგორი წამხადარი იყავი, როგორი უმწეო. იატაკზე იჯექი და ბოთლი გეჭირა ხელში. პირდაპირსავი. მე, რა თქმა უნდა, დოდო ვიკითხე. შენ აიღე და ბოთლი კედელს შეაფუშენი. შემეშინდა. ყველაფერს მიგხვდი, ის ისაგას რა მიხვედრა უნდოდა! დაჭრილი ლეოპარდი იყავი, არა. ლეოპარდის ტყავი. ნებისმიერ ქალს შეეძლო შენგან ქურქის შეეკერა. მეც არ გაფუშვი შანსი ხელიდან. ჩემს მუხლზე გეყავი თავი. წვიმდა, განსოვს?..

ანდრო. რატომ გაჩუმდი? განაგრძე. კარგად ლაპარაკობ.

დელი. ხო, უბედურები კარგად ლაპარაკობენ.

ანდრო. უბედურები?

დელი. შენ მე ბედნიერი გგონივარ?

ანდრო. არა, არ მგონიხარ. არის კი საერთოდ ვინმე ბედნიერი? ვინ მოიგონა ეს საშინელება, ვინ მოიგონა ამოდენა ტყუილი. ტყუილი. ტყუილი. შენც ხომ თქვი, ყველა ტყუისო. აღარ მისძილება ასე გაგრძელებს. დამთავრდება კიდევ, მგონი, რაღაც. უფრო მნიშვნელოვანი, ვიდრე რომელიმე კონკრეტული უაღმართის ბედნიერება თუ უბედურებაა. გული მიგრძნობს, ვიცი, მოვა, რომელიც ჩვენს მიერ დანთებულ კოცონს, რომელიმე ან სიყვარულს ვეფიცებოდით ერთმანეთს, ან ვატყუებოდით, მარდით ჩააქრობს.

დელი. „ახალი ღმერთიო“, თქვა ნიცემ.

ანდრო. ხოდა, უკაცრავად თქვენთან, მას ძელზე ვეღარ ვაკრავთ, მან უკვე იცის ადამიანის საოცარი ვერაგობის ამ-

ბავი. შეუძლია ჯვარზე აცვას ნებისმიერი პიროვნება სიკეთის გულისხმიერების, სიყვარულის, თანაგრძნობის სანაცვლოდ, ყოველი ჩადი ამჯობინოს ღმერთს. შენ როგორი განათლებული ხარ!

დელი. უბრალოდ, სხვა გზა არა მაქვს.

ანდრო. მე ციხეში ვკითხულობდი ბევრს...

დელი. მეც ციხეში ვკითხულობ.

ანდრო. რამდენი ხანია, წიგნი აღარ ამიღია ხელში.

დელი. გახსოვს, იმ ღამეს რა მითხარი? ვერ ვიტან ქალს, რომელსაც ქმარი ღალატობს, მიყვარს და პატივს ვცემ ქალს, რომელიც ქმარს ღალატობსო, გახსოვს? არ თქვა არ მანსოვსო, მით უმეტეს, რომ ჩემთვის სულერთია, კაცები მატყუებენ თუ მართალს მეუბნებიან. მთავარია, რომ, მაინცდამაინც, სიკეთე ვუნდივარ. ალბათ უფრო მაშინ, როცა მატყუებენ. მაინცდამაინც ვინც ჩემთან უნდათ დაწოლა, ვაღუფლებ, როგორც ქალი, ვკვირდები. ასე რომ, რაც უფრო ბევრი მომატყუებს, უკეთესია.

ანდრო. არა, არ მახსოვს ნამდვილად. მხოლოდ ის მახსოვს, რომ ძალიან გამწარებული ვიყავი. ისე, მაგარი ცინიკოსი ხარ, რომ იცოდეს!

დელი. ვიცი. შენ ის მითხარი, რაც იმ ღამეს ჩვენ შორის მოხდა, მაგის ბრალი იყო არა?

ანდრო. გულწრფელად გითხრა?

დელი. თუ გინდა, მომატყუე.

ანდრო. კი, მაგის ბრალი იყო.

დელი. ერთადერთი ქალი, ვინც შენ ნამდვილად გიყვარს, დოდოა. მარტო თქვენ არა გაქვთ ალღო, პოლიტიკოსებს. ქალები ყველაზე დიდი პოლიტიკოსია.

ოთახს, თვლებიანი საგარძლით დავითი გადაჭრის. დროა შას აფრიალებს.

დავითი. გაუმარჯოს თავისუფლებას! გაუმარჯოს თავისუფლებას!

გადის.

დელი. აი, ვინ არის ბედნიერი!

ანდრო. არ გინდა... ნუ...

დელი. კი, ნამდვილად ასეა.

ანდრო. ეგეც ცინიზმია.

დელი. რაც შეეხება ცინიზმს, ჩემი თაობა მოწამლული თაობაა. თანაც არა მარტო გაზით, ცინიზმითაც. მე ბედნიერი მარტო ერთხელ ვიყავი ცხოვრებაში, როცა აპრილში, გამთენიისას, რკინის კეტებით გვცემდნენ და ნიჩბებით გვჩეხდნენ. ხო. მაშინ ვიყავი ბედნიერი, თუნდაც იმიტომ, რომ ვიღაცას ისე ეკისნოდა ჩემი, ტანკით მკლავდა. ცინიზმით კი, მართლაც მოწამლული ვარ. უკვე გითხარი, აქ რატომაც დამტოვეს, ანუ სერიალის საყურებლად კი არა, შენ რომ დაგითანხმო როკორმე. ყველანაირი, ყოველგვარი, ნებისმიერი საშუალებით, სერხით. შენ გგონია, პირველად მიხდება ასეთი მნიშვნელოვანი პოლიტიკური დაჯგუფების შესრულება? ჩემი წვლილიც ურეკია, ასე საამუხრად რომ ვცხოვრობთ, მოკლედ, ვგრიანდებით! არც კი დაფიქრებულვარ, როცა შენმა ძმამ და მეგობარმა ცოლობა მთხოვა. მაშინვე დავთანხმდი. სულერთი იყო, გათხოვილი ვიქნებოდი, თუ შინაბერა. ყოველთვის მეშინოდა, ვიცოდი, სხვა სახლში, სხვა ბინაში, სხვა სამყაროში მომიწევდა ცხოვრება: სხვა საწოლი, სხვა მაგიდა, სხვა სკამი, სხვა კარადა, სხვა თეფში... თუცა, იმის მერე, რაც მამა გარდაიცვალა, ვეღარ ვიტანდი ჩვენი ბინის, ჩვენი აკვარიუმის სიჩუმეს. მახსოვს მაშინვე გავეთხოვე და ვიქნებოდი, მაშინ გრძელი თითები. წიგნები, წიგნები, წიგნები. მამა სულ წერდა, დღე და ღამე. რას წერდა, არ ვიცი, არ წამიკითხავს. როცა მოკვდა, ვედროში საყვარე მისი ნაწერები და აივანზე ცეცხლი წაუკიდე, თან ვდარაჯობდი, ხანძარი არ გაჩენილიყო. ვტიროდი, ხამალა ვქვიანებოდი, თითქოს მამაჩემის ცხედრის კრემაციას ვესწრებოდი. ბავშვობიდან დედის ოთახში მეშინოდა შესვლა, თითქოს იქ უცხო ვიღაც დამხვდებოდა. დედას ხშირად ვხვდავდი სიზმარ-

ში. ბოლოს ამ რამდენიმე წლის წინ დამესიზმრა. მოხუცი, ოცი
გიდასთან მიდგომულ სკამზე ენციკლოპედიის ტომები დაელოდა
ბინა და ზედ შესკუპებულიყო. პასიანსს შლიდა. ხელი დასი
ნია. ვიცოდი, დედაჩემი იყო, მაგრამ ვერ ვცნობდი. მე ხოსი
ხუცი დედა არ მინახავს! პატარა ვიყავი, როცა გარდაიცვალა.
მერე აღარ დამსიზმრებია... ამჟამად ერთადერთი მახლობლი
ადამიანი მყავს, ოღონდ იპოდრომში ცხოვრობს, თავლაში. ში
ნი ნაჩუქარი ცხენია, შენი სახელი დავარქვი. ანდრო, ვეხურნი
ლები ზოლმე: ანდრო, ჩემო ჭკვიანო ბიჭო...

ანდრო. გმადლობ, ჩემი სახელი რომ დაგირქმევია.

დედი. გეწყინა?

ანდრო. პირიქით. ძალიან დიდი და კარგი წარმოდგენა
გქონია ჩემზე. გულწრფელად გეუბნები. ასეთი პატივი ცხო
რებაში არ მღირსებია.

დედი. ხო, გამახსენდა! კიდევ ერთხელ ვიყავი ბედნიერი
ისიც სიზმარში. ვითომ ბოშა გოგო ვარ, ასე თორმეტ-ცამეტი
წლისა. ხელში ბავშვი მიჭირავს, შიშველი, სხვისი. თან გსა
ვარედინზე, შუქნიშანთან მანქანებს დადევ, ფულს ვთხოვლი
და... ძალიან ბედნიერი ვარ. დათოს მოვუყვები ეს სიზმარი...

ანდრო. ჩემს დათოს?

დედი (პაუზის შემდეგ). მითხრა, ისედაც ბოშა ხარო. აღ
ბათ ჩემს უტვინო ბედნიერებას გულისხმობდა, რითაც სულ
მთვრალი ვარ, უღვინოდაც. ხომ გითხარი... (სიგარეტს უკი
დებს). მისი თავი ესვენა ჩემს გვერდით, როგორც ორდენი
ხავერდის ბალიშზე. მართლაც, ის იყო ყველაზე მაღალი, ყო
ლაზე ძვირფასი და სასურველი ჯილდო, ჩემს არსებობას რით
ამართლებდა. მე ძალე შენი რძალი გავხდები. ჩემს მუცელს
თავმიდებულს სძინავს ზოლმე. „სამოთხის ბალიშს“ ეძახის...

ანდრო. რა თქვი? ყველაფერი ყველაფერი და ასეთი ხუ
რობა...

დედი. არ ვხუმრობ. მე იუმორის გრძნობა არა მაქვს.

ანდრო. რას ამბობ, გესმის?

დედი. როგორ არა, როგორ არა...

ანდრო. ათი წლით უფროსი ხარ, შე კახპა, შენა...

დედი. სწორედ მის ასაკშია ნამდვილი გრძნობა...

ანდრო. ...გამოცდილებით კი მთელი საუკუნით! გაგიჟდი?

დედი. ახლა თბილისში ზის და ჩემს ზარს უცდის. (სიგა
რუტიდან უკიდებს ახალ სიგარეტს). მოვიდა მეგრადგაღვილი,
ქსილილი, თვალგადმოყრილი. მიყვარხარო, დამიჩოქა. აღარ
ქსილილიაო. ცოლად გამომყვებიო. გავიქცეთო. გავიპაროთო. გა
ყოყი კარგოთ სადმეო.

ანდრო. და შენც მაშინვე მიეცი არა?

დედი. ხო, მივეცი, მივეცი! არ უნდა მიმეცა? (პაუზის შემ
დეგ) ბავშვს ველოდები...

ანდრო. — ვიის?

დედი. ბავშვს. რა გაგიკვირდა? (პაუზა). შენ ვინ გეგონა?
(პაუზა). ვინ გეგონა-მეთქი?

ანდრო. ვინ მეგონა? აფთარი! ნიანგი! რა ვიცი... დინო
ხყარი!

დედი. რა ხუმარა ხარ!.. ვუყვარვარ.

ანდრო. შენც გიყვარს?

დედი. მე არაფერ მიყვარს. ოღონდ მიჩვენია იმასთან ვი
ყო, ვისაც ვუყვარვარ. ხო, მოდი, გამარტყი, მოდი. ხომ გინდა,
თბილი გამარტყა! (მობილური რეკავს). ჩემია! (შარვლის ჯიბე
დან იღებს ტელეფონს). გისმენ? ხო, ჩამოვალ. (ტელეფონს ჯი
ბეში იღებს) აბა, წავედი. ვეტყვი. რომ უარზე ხარ, არა? არ
ქსილის, რას გეუბნები?

ანდრო (ჩუმად). წადი, წადი, წადი აქედან...

მეორე მოქმედება

ბნელა. ისმის. კარს აღებენ.

ხმები კართან:

დოდო (კისკისებს). რამდენი დავლიე! კარგი, გვეყოფა, ჩემი შვი. რატომ მაძალებდი? გვეყოფა-მეთქი!

ანდრო. დამაცადე!
დოდო. მოგენატრე?

შუქი ინთება.
ანდრო ჩანთას კართან დებს.

დოდო. კიდევ კარგი, თვითმფრინავმა არ დაიგვიანა, მითხროს ყოველთვის მენატრები, მაშინაც კი, როცა ერთადა ვართ.

ანდრო. ოჰო. ეს რაღაც ახალია. ოცდახუთი წლის მერე.

დოდო. რა არის ოცდახუთი წელი — არაფერი! მთავარია მენატრებოდე.

ანდრო. ამ დილით რომ დარეკე, მოფრინავო, გული ჩემი დამიბრიალდა, ავად ხომ არ არის-მეთქი. აკი მთელი თვე იყავი წასული? ყოველთვის მეშინია, მგონია, შორსა ხარ, ჩემი ოგრაფიულად კი არა. ისე, როგორ აგინხნა, ძალიან შორსა ხარ.

დოდო. მაინც სადა ვარ, როგორ გგონია?

ანდრო. არ ვიცი. უცნაურ რაღაცას ვამბობ, თვითონს მიკვირს. არასოდეს მიფიქრია ასე. რაღაც ხდება ჩემს თავს.

დოდო. თუ ჩემს თავს ხდება რაღაც?

ანდრო. როგორ არ მიყვარს ეგ სიტყვა — „რაღაც!“ რა! დენიმე სიტყვის მეშინოდა ბავშვობიდან, ერთ-ერთი ეგ არის. უამრავ ხიფათს ნიშნავს.

დოდო. ხომ შეიძლება, უამრავ სიხარულსაც ნიშნავდეს!

ანდრო. არა, ეგ სიტყვა, ანუ „რაღაც“, ნიშნავს მხოლოდ ცუდს. ამქვეყნად ცუდი მეტია, ვიდრე კარგი. მათ შორის, შიშის წარმოიდგინე, ყველაზე უმტკივნეულო და ალბათ სასურველი — სიკვდილია.

დოდო. დაიწყე ისევ შენებურად. ჯერ შემომადგმევიანე ჩემს სახლში ფეხი! გეტყვი და გეწყინება — სისულელეა ასეთი ლაპარაკი.

კარგი. თანაც ჩვენი შესანიშნავი ქეიფის მერე. რამდენი ხანია მკვრივ და შენ რესტორანში მარტონი არ ვყოფილვართ. გმადლობ. ძალიან ვისიამოვნე. დავლიე კიდევ. ახლა თუ შემარგებ, კიდევ კურო მადლობელი ვიქნები. რა დროს სიკვდილია. აბა, გეკადრება? თუ გამუდმებით სიკვდილზე იფიქრებ, მშვიდად ვერ იცხოვრებ.

ანდრო. მაგრამ ალბათ საერთოდ ვერ იცხოვრებ, თუ სიკვდილს დაივიწყებ. მართლაც, რა დროს ასეთი ლაპარაკია — ილესასწაულია ჩვენს სახლში. თანაც მოულოდნელი. შენს ჩამოსვლას ვზემობთ. მე კი... ეს ალბათ დიდი სიხარულის ბრალია, დიდი სიხარულის დროს გვახსენდება ხოლმე სიკვდილი. არ გვინდა, არ გვინდა, სიხარული როდისმე დამთავრდეს და მოსტომ. ღმერთო, ცოტა ხანს კიდევ მამყოფე, მომატყუე, რომ ცოცხანს ვიქნები ასე.

დოდო. ღმერთმა ტყუილი არ იცის, ჩემო კარგო. არ მომწონს შენი ლაპარაკი. ნამდვილად რაღაც შეგემთხვა და მიმაღაგ.

ანდრო. არა, არაფერსაც არა გიმალაგ. განა როდისმე შენთვის რამე დამიმალავს? მე თვითონვე არ მომწონს ჩემი ლაპარაკი, თითქოს სხვა ვიდაც ლაპარაკობს ჩემ მაგივრად. ხომ კითხარი, დიდმა სიხარულმა იცის შიში-მეთქი. კაცი კი, ჩემო ძვირფასო, მშიშარა არსებაა, ლაჩარია.

დოდო. შენც, შენც ლაჩარი ხარ?

ანდრო. ხო, მეც (სიცლით) ვითომ მე რა წითელი კოჭი ვარ!

დოდო. ოჰო?

ანდრო. კი, მეც ლაჩარი ვარ. შენს დასახვედრად რომ მოვლიოდი, ფიქრობდი, ნეტავ იმქვეყნად თუა სიცოცხლე-მეთქი, თუ ყველაფერი უცებ მთავრდება, თვალს დახუჭავ, ან დაგიხუჭავენ და გათავდა.

დოდო. შენ ავად ხომ არა ხარ. აბა, შუბლი მაჩვენე! არა, სიცხე არა გაქვს. რა დაგემართა, როდის გაინტერესებდა იმქვეყნის ამბავი, ან რა საინტერესოა ეგ!

ანდრო. სისულელეები მომდის-მეთქი თავში, ხომ გითხარი. კარგი ღვინო იყო, ღვინომ ამაღაპარაკა.

დოდო. სხვათა შორის, ხორცს შეწვა აკლდა ცოტა.

ანდრო. შენ, ჩემო ბატონო, პარიზის მერე რა მოგეწონის!

დოდო. არა, უბრალოდ მე უკეთ ვწვავ, იმედია, დამკისის ხმები.

ანდრო. დაგეთანხმები კი არა, ერთი სული მაქვს, ქუჩის როდის დაუტრიალდები შენებურად. ღორმუცელა არა ვარ, მაგრამ შენს შემწვარ ხორცს ახლაც კი გემრიელად მივირთმევეს ხოდა, იმას ვამბობდი, არაფერიც არ არის იმქვეყნად...

დოდო. რა თქვი?

ანდრო. ყრუ სიბნელე, მეტი არაფერი.

დოდო. ვერ გავიგე?

ანდრო. არაფერი-მეთქი.

დოდო. რა იცი?

ანდრო. ვიცი ალბათ.

დოდო. ისე ლაპარაკობ, თითქოს ნამყოფი იყო იქ.

ანდრო. შეიძლება ვარ კიდევც...

დოდო. რატომღაც გამოცვლილი მეჩვენები. შეშინებულ!

ანდრო. შეშინებული?

დოდო. ვიდრე მე შენს გვერდით ვარ, ნურაფრის შეგეშინებდა. საერთოდ, რატომ უნდა შეგეშინდეს, რამეს ხომ არ მისი ლავ?

ანდრო. დოდო, იცი, დათოს ამბავმა თავზარი დამცა.

დოდო. ეტყობა, დელისგან არ ელოდი ასეთ ღალატს.

ანდრო. ღალატს?

დოდო. არა, სხვა რაღაც უნდა მეთქვა. ნუ მიიტან გულთან ახლოს. დათო ჯერ ბავშვია. მალე გამოფხიზლდება. შიშგონია, დელი ჩვენს შვილთან დიდხანს გაჩერდება? არ დაიკვირო!

ანდრო. იმის ქმარს როგორ შევხედო თვალებში, ბაადურის რა ვუთხრა?

დოდო. არაფერი. შენც იმდენი იცი მაგ საქმისა, რამდენიც მისი.

ანდრო. ბავშვს ველოდებიო...

დოდო. დელიმ გითხრა?

ანდრო. ხო, გუშინ იყო აქ, ქმართან ერთად.

დოდო. ესე იგი, ცოლ-ქმარი გესტუმრნენ და ერთად შემიცხივლეს, თქვენი ვაჟისგან შვილს ველოდებით და როგორ მიუიქცევთ?

ანდრო. მე არ მეზუმრება, არ არის ეს სასაცილო. არა, ქმართან ერთად არ უთქვამს. ბაადური წავიდა ცოტა ხნით. დაიკვირებს.

დოდო. კიდევ კარგი. თუმცა მაგისთანა ქმარს არც უნდა მიუკრიდოს ქალი.

ანდრო. როგორ ქმარს? გაუახსენო ჩემს მშვენიერ ქალბატონს ერთი ამბავი, თუ არა?

დოდო. ვუღიღინებ შეცდომა იყო. ვაღიარებ. დამიჯერე, მე მიხითვის არასოდეს მიღალატია. შეცდომა კი ნამდვილად იყო, მაგრამ ისეთი, რომელიც ცოლს არავითარ შემთხვევაში არ უნდა აპატიო. მაგრამ თუ აპატიებ, აღარ უნდა გაახსენო. შენთვისაა ცუდი. ერთ რამესაც გეტყვი, ოღონდ, რასაკვირველია, თუ არ ვიმართლებ: ყველა ქალი, რომელიც ორმოც წელს ეხლოვდება, შეიძლება ასე შეცდეს. ეს ქალისთვის ძალიან კრიტიკული ასაკია. მე ამ ასაკიდან უკვე ვქვსი წელია, გამოვიდა.

ანდრო. ზუსტად თქვესმეტი წლითა ვარ შენზე უფროსი!

დოდო. არასოდეს მიგვრძენია... სხვათა შორის, მეც დელიმ, ანუ ჩვენს მომავალ რძალზე, თქვესმეტი წლითა ვარ უფროსი. ამიტომ არ უნდა გაგიკვირდეს მისგან ასეთი რამ. ძალიან კარგი, შვილს რომ აჩენს. ეს იქნება მისგან ერთადერთი კონსერვული საქციელი.

ანდრო. შენ ეს ამბავი იცოდი?

დოდო. რასაკვირველია! დელი ამ სასიხარულო ამბავს მე

დამიმალავდა? მოკლედ, ეგ ბავშვი ჩემი გასაზრდელი იქნება ბოლოს. წინააღმდეგი არა ვარ. პირიქით, მიხარია კიდევ, შვილივით გაგზრდი შევილიშვილს. მართო ღმერთს შეუძლია ასეთი ძვირფასი საჩუქრით დაგაჯილდოვოს.

ანდრო. შვილივით? რაღაც არ მესმის შენი ქართული...

დოდო. ყოველთვის მინდოდა, ბევრი შვილი მყოლოდა, (სიცილით) მაგრამ შენ ბავშვების კეთებას, ციხეში ჯდომა არის რაღაც შეეხება ღალატს, ღალატი ძალიან პირობითი ცნებაა, ბოლო აქვს, ერთი თუ ღალატად აღიქმება, მეორე, შენ წარსული დგინე, ერთგულებად, ზოგჯერ გმირობადაც კი. შენ პოლიტიკოსი ხარ და ნუთუ არ იცი, რომ ისტორია სავსეა ასეთი ერთდროულად მოღალატე და გმირი პიროვნებებით!

ანდრო. ნუთუ პოლიტიკოსების მეტი აღარაფერ ჭირვეს ქვეყანას?

დოდო. მე მეკითხები?

ანდრო. დღეს ყველა პოლიტიკოსია...

დოდო. პოლიტიკა, ჩემო კარგო, არითმეტიკასავით, სიყვარულივით იზრდება. ასე რომ, ჩვენც, ჯერჯერობით, ყველას სიყვარულაობა, ანუ სხვანაირად — ერთგულება ვართ ყველასი. ამის მიანურ ენაზე ეს ნიშნავს, რომ ჩვენ ჩვეულებრივად, შეიძლება ითქვას, ნორმალურად ვცხოვრობთ.

ანდრო. როგორ მშვიდად ლაპარაკობ...

დოდო. შენ რაღამ შეგშალა?

ანდრო. შვილი გვეღუპება, გული მიგრძნობს.

დოდო. ნუ გეშინია. რა მოხდა, ოცი წლის ბიჭს გოგონა მოეწონა. დელი ძალიან ღამაზი გოგონა, მაგას ვერ წაართმის!

ანდრო. ათი წლით უფროსია, ათი წლით!

დოდო. ბაადური, ანუ შენი მეგობარი, თავის ცოლზე, ასე დელიზე, ოცდათორმეტი წლით არის უფროსი!

ანდრო. მერე რა მოიგო ამით?

დოდო. ბევრი რამ, ბევრი რამ და ეს შენ ძალიან კარგად იცი. ბაადური საერთოდ იმას აკეთებს, რაც ჭირდება.

ანდრო. დელი ჩემი მეგობარის ცოლია, ეს არაფერია? არა-ყოფი არ მოხდა, არ უნდა შევიშალო? ხალხი რას იტყვის, ხალხი!

დოდო. ჩვენი რა ბრალია, ჩვენ ხომ არ ვუბიძგეთ დათოს სიყვარულს. ეს ისეთი რამ განლაგვს, არაფერ დაზღვეული არ არის ამისგან. ყველაზე ადვილად ადამიანებს მეგობრობა ავიწყდება. ასე რომ, ასეთი შეცდომა ახალგაზრდებს კი არა, საკმაოდ ხანდაზმულ და ჭკვიან ადამიანებსაც მოსდით.

ანდრო. დოდო!

დოდო. და, სხვათა შორის, რომ იცოდე, ყველაზე მეტად ბაადურს აძლევს ეს ხელს. შეიძლება მადლობაც კი გვითხრას. ამისგან ასეთი რამ მოულოდნელი არ იქნება. კარგი, გვეყოფა, ასე ნულა ვილაპარაკებთ. შენც რამდენჯერ უღალატე შენს თავს, დისიდენტობიდან პირდაპირ ხელისუფლების სავარძელში კადაბრძანდი. ყოფილი დისიდენტი, ყველაზე მეტად ამქვეყნად მოსიხიციონერებს ვერ იტან, დისიდენტებს, ანუ სხვანაირად მოსიხიციონერებს. ხომ მართალია? ასე რომ, ნუ იკლაგ თავს.

ანდრო. რატომ გაგვახსენდა ეს სიტყვა. ღალატი! გვამი-კითხვა ამოტივტივდა მოულოდნელად, უტყუარი სამხილივით. მართალი ხარ, ჩემს თავს ვუღალატე, ჩემს რწმენას. მამაჩემმა მახსოვრობა დაკარგა, რწმენა შეინარჩუნა.

დოდო. გაუმარჯოს თავისუფლებას! ამას გულისხმობ?

ანდრო. ხო, ამას ვგულისხმობ.

დოდო. ეგ ჩემო კარგო, ზღაპრებია.

ანდრო. არა, სიმართლეა, ისეთივე აუცილებელი, როგორც პური. პური ჩვენი არსობისა.

ისხამს კონიაკს.

დოდო. მეც დამისხი. იცი თუ არა, თუმცა, როგორ შეიძლება არ იცოდე. მახსოვრობა ზოგჯერ დამღუპველია.

ანდრო. პარიზში გასწავლეს ასეთი ღალატაობა?

დოდო. ო, პარიზში ბევრი რამის სწავლა შეიძლება.

ანდრო. ეგ კაბა გიხდება ძალიან.

დოდო. გმადლობ. ეს კაბა მაღამ რომენის ატელიეში შეკეთდა. გიხდებათ, მითხრა, მარტო თაყვანისმცემლების შლეიფი აკლიაო. ფრანგების ამბავი ხომ იცით! ამას შინ ჩავიცვამ-მეყავი. გაუკვირდა: მაღამ, ეს საგარეო კაბაა, ვერსალში ან სასტორში უნდა ჩაიცვათო. ქალბატონო, ვისაც მე თავს ვაწონიქვთ, შინა მყავს-მეთქი.

ანდრო. კი, ძალიან გიხდება.

დოდო. ამ კაბას რომ ვიზომავდი, იქვე, სარკის წინ, ისე მომენატრე, აღარ შემეძლო პარიზში გაჩერება. ატელიედაც შევუკვეთე ბილეთი. კიდევ კარგი, ჰქონდათ. ვილაცხას დაებრუნებინა. იცით, ვინ შემხვდა პარიზში? ანთაძის ცოლი!

ანდრო. ისიც კაბას იკერავდა?

დოდო. არა, ისე იყო, იმათაც ხომ „ქოზი“ აქვთ იქ. რა ჰქვია, დამავიწყდა... ხო, მგონი, ნინო. ჩვენ, აქედან ჩასულყვის, დაახლოებით ერთსა და იმავე ადგილებში დავდივართ: ატელიეები და მაღაზიები, ეს არის და ეს. ჩამოსულებს ჩვენი პარასკევაქვს. ხო, რა მითხრა, მოეკვდი სიცილით, იმ დროსო, ქმარს გორილას ნიღაბს ვაფარებო.

ანდრო. რა დროსო?

დოდო. ვერ ხვდები?

ანდრო. ხოო, უყურე შენ! ეგ ეგუტის ცოლი არ არის?

დოდო. კი, ეგუტის ცოლია.

ანდრო. მერე მის ქმარს რაღა გორილას ნიღაბის გაკეთება ჰკირდება?

დოდო. ახლა, რაც შეეხება ხალხს. სად არის ხალხი? ყურს ატყობ, ხალხი რომ გაქრა? დარჩა მხოლოდ ურჩი გადამხრული და მორჩილი ამომრჩეველი. ასე რომ, ნუ იკლავ თავს.

ანდრო. როდის იყო, შენ პოლიტიკაზე ლაპარაკობდი?

დოდო. ეს თუ პოლიტიკა იყო, არ ვიცოდი. დაიცა ერთი წუთით.

გადის მეორე ოთახში. ცოტა ხნის მერე გამოაქვს ჩონგური.

დოდო. ეს თუ განსოვს?

ანდრო. ღმერთო!

დოდო. ხო, დედაშენის ჩონგურია.

ანდრო. კი მაგრამ, სად იყო აქამდე, სად გქონდა შენახუ-ლი?

დოდო. არსად. უბრალოდ ყურადღებას არ აქცევდი. წახვლის წინ ჩემს საწოლზე დავტოვე. ეტყობა, ჩემს ოთახში არ მქესულხარ.

ანდრო. არა, არ შევსულვარ.

დოდო. საოცარი ტკბილი ხმა ჰქონდა ქალბატონ ბაბის...

(დაჯდება. ჩონგურზე დამღერის)

ჩემს შვილიკოს ეძინება,

იაენანიო,

დედის მკერდში ჩაუყვია პაწაწა ხელიო,

ტყეში, თოვლზე გირწევ აკვანს,

ნანა, ნანინაო,

დაიძინე გენაცვალე,

იავ ნანინაო.

ანდრო. ტყეში, თოვლზე გირწევ აკვანს... იცით, დედამ ციმბირში რომ ჩამომაკითხა, ლაგერში იმდერა ეგ ლექსი. პატიმრები გაგიჟდნენ, ასეთმა პატარამ, ჩიტოვით ქალმა ამ თოვლში, ამ ყინვაში, ამ ქარბუქში აქამდე როგორ მოადწიო. ყველაზე საკვირველი, იცით, რა იყო? რომ მასხენდება, ცრემლის კორგალი მანჩრობს, ჩონგური წამოეღო თან! ბავშვობაში მიმღეროდა ხოლმე. და იქ, ბარაკში, აქოთებულ საყინულეში, კარიდან დაჯდა და სწორედ ეგ ლექსი იმდერა. მას მერე ყველა სიტყვა მახსოვს მაგ ლექსისა. ყველა მოჯადოებულებით უსმენდა. შელოცვასავით იყო. ჩვენი ლაგერის უფროსი ახლდა, უცნაურად გადასხვაფერებული, გაადამიანებული. პირიც კი გაეპარ-

სა. ისე მოწიწებით ექცეოდა დედას, ისე ვლავარაკებოდა, იყუარებოდა, სხვა კაციაო.

ლოლო. კიდევ გიმღერო?

ანდრო. არა. მადლობთ. ამაღელვებელი... (პაუზა). მკერდზე თაჩის მომადებდა და მეტყვოდა: აი, აქ პაწია ჩიტი ცხოვრობსო. დასტის, ჭიკჭიკებს. შენს ცრემლებს კენკავსო... ცრემლს მანდ რა უნდა, დედიკო-მეთქი. ცრემლი გულიდან იბადებაო...

ლოლო (ჩონგურს გვერდზე გადადებს). მე შენთვის არასოდეს მიკითხავს, რა სახსრებით მოვიარე მთელი ვეროპა. პირველი კლასი. ხუთვარსკვლავიანი სასტუმროები. პარიზის შუქლებულთა რაიონში საკუთარი ბინა. ჩვენ ხომ არც უშუქობა გვიგრძნია, არც სიციფე. არ მიკითხავს, რა საშუალებით ვყოფდებოდა ყველაზე სახელგანთქმულ მაღაზიებში სუნამოსა თუ სანთებს, ფეხსაცმელსა თუ საცვალს, ვიკერავ კაბებს მსოფლიოში ცნობილ მოდელიერებთან. ვიცი, ეს ჩემი საქმე არ არის, ამიტომაც არ გეკითხები. თანაც ისიც ვიცი, ყველგან, ყოველთვის, ყველაფერში შენს გვერდით უნდა ვიყო. ისე უნდა მოვიქცე, როგორც შენ მიგაჩნია საჭიროდ. მე ახლა უბრალოდ დავინტერესდები, რა ხდება. ნუთუ რამე შეიცვალა ჩვენს ცხოვრებაში? გატყობ, იტანჯები. გული მიგრძნობს, რაღაც გაწვალა. მე ვერ დაგიმიმალავ, ვერ მომატყუებ. ერთს კი გეტყვი, ისე, ყოველ შემთხვევისთვის: სინდისიც, ლალატეივით, ძალიან პირობითი ცნებაა. რაც ერთისთვის სინდისიერია, მეორისთვის უსინდისობაა და ასე შემდეგ. ამიტომ ნუ მოიკლავ თავს ამაზე ფიქრით.

ანდრო. სინდისი?

ლოლო. ხო. ყველაფერი ამაოა. ესეც იცოდე. მით უმეტეს, რომ კაცობრიობის ისტორიაში ყველაზე ჭკვიანმა კაცმა თქვა ეს. მაპატიე, ჭკუას გარიგებ თითქოს, არადა, ყველაფერი შენგან ვისწავლე. მაგრამ გატყობ, რომ გჭირდება.

ანდრო. შენც უნდა მაპატიო.

ლოლო. გაპატიო? რა გჭირს საპატიებელი? ნამდვილად რაღაცას მიმალავ.

ანდრო. შენ შემჩნი მხოლოდ ამ ქვეყანაზე, დოლო, ჩემი სიძლიერე, ჩემი გამგები. შეიძლება მკვეთრად შეიცვალოს ჩვენი ცხოვრება...

ლოლო. დამშვიდდი. რა მოხდა. რატომ უნდა შეიცვალოს?

ანდრო. ისედაც გაიგებ.

ლოლო. იქნებ...

ანდრო (პაუზის შემდეგ, დაეჭვებული). რა იქნებ?

ლოლო. არაფერი... რა გადაწყვიტე, თანაც უჩემოდ?

ანდრო. საშინელება!

ლოლო. მაინც, მაინც? მე შენ ყველაფერს გაგიგებ. შენთან ერთად ვიქნები ყოველთვის, რაც არ უნდა მოხდეს. ეს იცოდე. სხვა შენი ნებაა. ოღონდ ესეც უნდა გითხრა, მეშინია, ნაჩქარევად ხომ არ გადაწყვიტე რამე. არ გეკითხები, რა გადაწყვიტე, რადგან არ მეუბნები, ეტყობა, ასეა საჭირო. ოღონდ, კარგად თუ იფიქრე, ვიდრე გადაწყვიტდი?

ანდრო. შენ არაფერი იცი და არც მინდა, იცოდე. მეშინია, არ შემიძულლო, როცა გაიგებ. ეს იქნება ყველაზე დიდი უბედურება, რაც კი შეიძლება დამემართოს. ოღონდ...

ლოლო. თქვი, თქვი, რა ოღონდ?

ანდრო. შენ, შენ უნდა იყო ჩემთან. მაღლობელი ვარ, რომ წამოხვედი. მაღლობელი ვარ, არაფერს რომ არ მეკითხები. მაგრამ იცოდე, რასაც მე ვაპირებ... როგორ გითხრა? შეიძლება ყველაფერი ეს (პაუზაში წრეს შემოხაზავს) ერთაბამად, უცებ დაუკარგოთ.

პაუზა.

ლოლო. აქეთ რომ მოვფრინავდი, იცი, რაზე ვიფიქრობდი? სიქრთმა თუ მშვიდობით ჩამიყვანა-მეთქი... ძალიან მეშინია აუკეთმფრინავის...

ანდრო. რაზე ფიქრობდი?

ლოლო. რაზე და... მოდი, ჯვარი დავიწეროთ მე და შენ!

ანდრო. ჯვარი დავიწეროთ? ეს კიდევ რაღაც ახალი ასია ვია! ოცდახუთი წელია, ცოლ-ქმარი ვართ, ახლა დავიწეროთ ჯვარი?

დოდო. ერთხელ, არ მახსოვს როდის, არც ის მახსოვს, სად, ერთი მიყრუებული სოფლის ეკლესია ვნახე. ბაზილიკა, საფლავის ლოდები, ბალახში ჩაძინებულებს რომ ჰგვანან. მაწია ღრმულები ლოდებზე, ჩიტმა რომ წყალი დალიოს და წყლი ერთს შეხედოს. ცაცხვის ხე. იქვე ძროხა ძოვს ბალახს. აი, ასეთი ეკლესიაში მინდა დავიწეროთ ჯვარი, დმერთის წინაშე ვიკითხო ცოლ-ქმარი (სიცლით), დმერთს შევხედოთ! მართო მე და სიყვარული წავიდეთ. სოფელში მოწმეების მეტი ვინ იქნება!

ანდრო. ის თუ იცი, დათო რომ წერს ლექსებს?

დოდო. როგორ არა, ერთხელ წამიკითხა კიდევ.

ანდრო. მერე?

დოდო. — მერე ის, რომ მშვიდად იყავი, ეგ სახადიფიციანი, უფრო მეტიც, ონანიზმიფიცი, რაც, ექიმებს თუ დაუფუჯერებთ, გარკვეულ ასაკში სასარგებლოც კია, ოღონდ, თუ ღროზე არ დაიხრებებ თავს, შენს მტერს!

ანდრო. აი, ეს წერილი დაგვიტოვა. გიმალავდი. მაგრამ ყველაფერი გცოდნია (კითხულობს). წავედით. არ გვეძებოთ,

დოდო. ჰო, ჰო, ჰო, რა დაუწერია! მოგვესწრო ბიჭი! უნდა გინაროდეს, რა ცხვირი ჩამოგტირის!

ანდრო. ხო, უნდა მინაროდეს, მართალი ხარ.

ხვეს წერილს.

დოდო. შენ რა, ტირი? აბა, დამენახვე! ამას კი არ ველოდი! ვერც წარმოვიდგენდი, შენ თუ ტირილი შეგეძლო. საერთოდ. ეტყობა, მართლაც, რაღაც საშინლება ხდება ჩვენს თავს, წავალ, ტანსაცმელს გამოვიცვლი. მოვშინაურდები. მომენატრა აქაურობა. თუმცა, უნდა გითხრა, წყნეთი არ მიყვარს, ჩემს თბილისური ბინა მირჩევნია. ხვალ ჩავალ იქ (სიცლით), ოღონდ

დათოსა და დათოს სამეზობლოდ კი არა. დათო მალე თვითონ დაგვიწყებს ძებნას, გამწარებული. დაიხსომე ჩემი სიტყვა.
გადის.

ანდრო მარტოა. აღელვებული, აწრიალებული. ოთახში ბოლთას სცემს. ფანჯარაში იხედება ზმირ-ზმირად.
მობილურზე რეკავს.

ანდრო. ვაჟა, ამოდი! (შემოდის ვაჟა). ვაჟას ვახლავარ, როგორა ხარ, რას შერები, როგორ მიდის საქმე?

ვაჟა. აეროდრომზე რომ არ გამიყოლოთ, საყვედურს მეტყვიან, ბატონო ანდრო.

ანდრო. ეგ არაფერი. მაგას მოვაგვარებ. დღეს ვინ და ვინა ხართ, შენ და ილო?

ვაჟა. არა. ილო დღეს გამოცვალეს.

ანდრო. ვინ გამოცვალა?

ვაჟა. რა ვიცი, ჩვენმა ოცეულის მეთაურმა ალბათ.

ანდრო. მის მაგივრად ვინ არის?

ვაჟა. მის მაგივრად ლერია.

ანდრო. იცნობ?

ვაჟა. როგორ არა, კარგი ბიჭია.

ანდრო. ილოს რა დამართა?

ვაჟა. ილოს? არ ვიცი, რაღაც დაავალეს ალბათ.

ანდრო. მე არ მკითხეს? უჩემოდ ჩემი მცველი სად გაუშვეს?

ვაჟა. არ ვიცი, ბატონო.

ანდრო. რას უდგახარ, დაჯექი. ჭადრაკის თამაში რომ იცოდე, გეთამაშებოდი.

ვაჟა... ჭადრაკი არ ვიცი, ბატონო.

ანდრო. კარტი?

ვაჟა. სეკა!

ანდრო. მაგას ციხეში ვთამაშობდით ზოლმე.

ვაჟა. ციხეში?

ანდრო. დიახ, მეც მქონდა კარგი დრო. შენ სად დგასარ?

ვაჟა. მე კიბესთან ვარ, ლერი ბალშია.

ანდრო. ერთი მაგასაც დამიძახე. თუმცა, არა, არ არის საჭირო.

ვაჟა (წამოდგება). აბა, ღამე მშვიდობისა, ბატონო, ლაფერი, კარგად იქნება, მშვიდად იყავით.

ანდრო. კი, კი, წადი.

ვაჟა წასვლას დააპირებს, მაგრამ კართან შეჩერდება. მოსტრიალდება.

ვაჟა. იცით, ჩემს ბიჭს...

ანდრო. ოჰო, ბიჭი გყავს? კოლეგები ვყოფილვართ!

ვაჟა. დიახ, სამი თვის გახდა გუშინ.

ანდრო. აბა, მოგსწრებია ვაჟკაცი!

ვაჟა. თქვენი სახელი დაგარქვი.

ანდრო. რას მეუბნები? მადლობთ. მამაშენის სახელი რატომ არ დაარქვი?

ვაჟა. თვითონ მამაჩემმა მირჩია ასე.

ანდრო. მადლობა გადაეცი მამაშენს. კარგი, საქმეს მიხედვ.

ვაჟა კართან ისევ შეჩერდება.

ვაჟა. თქვენ მართლა ციხეში იჯექით, ბატონო? არ ვიცოდ.

ანდრო. კი, ვიჯექი და ბედნიერიც ვიყავი მაშინ.

ვაჟა. განა ახლაც ბედნიერი არა ხართ, დიდი კაც ბრძანდებით, ქვეყნის ბედი გაბარიათ.

ანდრო (სიცილით). ამიტომაცაა ქვეყანა უბედური! კარგი, კარგი, გეზუმრები.

ვაჟა. ღამე მშვიდობისა, ბატონო.

მიდის.

ანდრო ცოტა ხანს ჩაფიქრებული ზის. მერე ისევ ბოლთას სცემს. ფანჯარასთან ჩერდება.

გამოდის საშინაოდ ჩაცმული დოდო.

დოდო. ვინ იყო, ვის ელაპარაკებოდი?

ანდრო. ვაჟას შვილისთვის ჩემი სახელი დაურქმევია, იცო-

დოდო. რომელ ვაჟას? ააა. მაგის სათქმელად მოვიდა?

ანდრო. დოდო, რაღაც სუნთქვა მიჭირს, რა დამემართა. მაერიც მოწამლულია ვითომ?

დოდო. კარგი ერთი, რატომ უნდა იყოს ვითომ მოწამლუ-

ანდრო. იმიტომ, რომ ყველაფერი მოწამლულია: პური, მკარნი, კარაქი, ზორცი... რა ვიცი, ყველაფერი!

დოდო. რა იცი, რომ მოწამლულია?

ანდრო. მე? მე რა ვიცი? მე ვაწერ ყველაფერ ხელს. სტამბოლში. ბრიუსელში, ჟენევაში, მე ვყიდულობ მკვდარ საქონელს...

დოდო. გინახავს, ჩვენი უფროსი როგორ ანთებს სანთელს კლესიაში? თითქოს ცოდვებს ინანიებსო. ცოდვა კი, უნდათ თუ არა, უფროსებს ბლომად აქვთ. ერთხელ წირვაზე თვალებში შევსულეთ ერთმანეთს. დიდხანს მიყურა, არც მე ავარიდე თვალი. უცებ მიხვდა, რასაც იმ წუთას ვფიქრობდი. მიყვარს ნიჭიერი კაცი. ეკლესიიდან რომ გამოვდიოდი, გვერდით ჩამიარა და ჩუხლად მითხრა: მართალი ხარ. ჩემო ელგონორაო. ეს სახელი პასპორტში მიწერია მხოლოდ, არავის ჩემთვის ასე არ დაუძახია. მართალი ხარ, ელგონორაო. არა — ჩემო ელგონორაო, სანთელი არ შველის არაფერსო. რატომღაც შემეშინდა და შემეცოდა კიდევ. არ არსებობს ძალაუფლებაზე დიდი სიმართლე.

ანდრო. არ მინდა, არ მინდა ასეთი ლაპარაკი. სული მიწხუთება. ვიხრჩობი თითქოს.

დოდო. სული გეხუთება? იხრჩობი? ამაზე მაშინ უნდა გკითხო, როცა დოლარები შენს სახელზე პირველად გადაგიორიციხეს ექნებაში. ბანკის თავაზიანად მომდიმარმა, წელში მოსივრილმა მოხელემ სინით მოგართვა პირადი ანგარიშის ნომერი, გახსოვს, ორივეს როგორ გვრცხვენოდა?

ანდრო. იქიდან ცარიელი გამოვედი, თითქოს ყველაფერი გამომაცალეს. საკუთარი თავი და საკუთარი სინდისი სეიფში დავტოვე.

დოდო. სამაგიეროდ, მერე ხომ გაადვილდა? პირველად მხელი. ამიტომ გირჩევ, ამაზე აღარ იფიქრო. ბანკიდან ყველაფერს გამოგატანენ. დოლარი იქნება თუ ოქროს ზოდი, ოღონდ სინდისი სამუდამოდ რჩება მის სეიფში, ეს უკვე მისი საკუთრებაა.

ანდრო. სატანის ჭკუა გაქვს...

დოდო. მერე რა, ცუდია? მე ამას კომპლიმენტად ვიღებ. ანგელოზის ჭკუით ახლა სასაკლაოზე გაჰყავთ საქონელი. არ მინდა, არ მინდა სხვებთან ერთად... არა! ვერ ვიტან ნაზირს, ჯოგს, ფარას, არუეს, კოლტს, კიდევ რა არის ცხოველთა თანაარსებობის გამომწაბველი?

ანდრო. შეიძლება შენ ხალხსაც ვერ იტან...

დოდო. შეიძლება... ამაზე არ მიფიქრია.

ანდრო. იცი, ბედნიერები როდის ვიქნებოდით? ყოველ შემთხვევაში, მე — ნამდვილად: მთელი სიცოცხლე ციხეში რომ ვმუჯდარიყავი და თავისუფლებაზე მეფიქრა. თავისუფლებამ მონებად გადაგვაქცია. თუ ხვდები, რატომ? ჩვენ ისე ვიბრძოდით თავისუფლებისათვის, არ ვიცოდით, რა იყო ნამდვილი თავისუფლება. მაშინ სულიც სუფთა მქონდა, სპირტის ალივით...

დოდო. და ამის მერე გიკვირს, შენი შვილი ლექსებს რომ წერს?

ანდრო. რის მერე?

დოდო. არა უშავს, შენც გაგივლის ვგ. ზოგჯერ საყმაწვილო სენი, თავის დროზე თუ არ მოიხადა, სიბერეში შევერება ხოლმე კაცს.

ანდრო. ნუ იცინი!

დოდო. იცი, რას გეტყვი: არ გვინდა შახსეი ვახსეი. მართო სუსტი ადამიანები ნახობენ იმას, რისი გამოსწორებაც შეუძლებელია. როგორ შეიძლება დღეს ადამიანი პატიოსანი იყოს, ისე უმეტეს, ნორმალური ადამიანი, თანაც ჩვენთან!

პაუნა.

ანდრო. ამიტომ ჩამოხვედი?

დოდო. რა თქვი?

ანდრო. ამიტომ ჩამოგიყვანეს სასწრაფოდ, ზომ?

დოდო. ვის უნდა ჩამოვეყვანე? მე თვითონ ჩამოვედი. ზომ კითხარი, გულმა მიგრძნო-მეთქი, გჭირდებოდი.

ანდრო. თუ იმათ ჭირდებოდი? ამიტომ გამოგიძახეს სასწრაფოდ?

დოდო. არ ვიცი, ვის გულისხმობ, მაგრამ ერთსა გთხოვ, დამიჯერე, არ გატყუებ. საერთოდ კი, როგორც ჩანს, სხვა გამოსავალი არ არსებობს.

ანდრო. მართალი ხარ, სხვა გამოსავალი აღარ დარჩა...

დოდო. არ ვიცი, ამჟამად რა გაწუხებს, მაგრამ რატომღაც შენი სიტყვები მახსენდება; კორუფცია რომ არ იყოს, მიმშვილით გაწყვდებოდითო. განა ეს შენი სიტყვები არ არის?

ანდრო. მოკლედ, ყველაფერი ნათელია ჩემთვის. აღარ გინდა... საკმარისია...

დოდო. წამოდი, დავიძინოთ. დავიღალე. ნურაფერზე ფიქრობ. აზრი არა აქვს, ხომ გითხარი. ჩემთან ნურაფრისა გეშინია. შენთან ვარ, შენს გვერდით. წამოდი, წამოდი. ან რა არის საშიში? თვითონ გამოიგონე, ეტყობა, რაღაც.

ანდრო. იცი, ახლა სწორედ ის მაფორიაქებს, რომ აღა-

რაფრის აღარ შეშინია. წადი, დაწევი... დაიცა, მოდი აქ, მომსახურდი... (დოდოს მიკერდნე მიაღებს თითს) ჭალაში კი არაა, აქ კვდება თურმე ჩიტი.

დოდო. რა თქვი?

ანდრო. არაფერი. წადი. მალე მოვალ.

დოდო მიდის.

ანდრო ოთახში დაბოროილობს. ზოგჯერ ისევ ფანჯარასთან ჩერდება. მერე საუარძელში ვდება, თითქოს რაღაცას თუ ვიღაცას ელოდება.

ცოტა ხნის მერე კარზე ზარი ირეკება.

ანდრო წამოდგება. კართან მივა. ჭეჭრუტანაში გაიხევა დას. გაკვირვებული შემოტრიალდება. კარს ზურგით აქრვება. ფიბიდან მობილურს ამოიღებს, დარეკვას აპირებს, მაგამ რამ გადაიფიქრებს. ისევ გაიხედავს ჭეჭრუტანაში. მერე კარს აღებს.

კართან სიზმრის ქალი დგას, ისევ ისე ჩაცმული — კაცის გრძელი პალტო. მაღალი, პრიალა ქუდი. ხელში ჩანთა უჭირავს.

ქალი. დამეხმარეთ, ბატონო, რითაც შეგიძლიათ, ფულით, საჭმლით, ტანსაცმლით... ლტოლვილი ვარ, გაუბედურებული...

ანდრო. თქვენ?..

ქალი. ბატონო?

ანდრო. შემობრძანდით, ქალბატონო, შინ.

ქალი. მრცხვენია, მაგრამ რა ვქნა.

ანდრო. შემოდით, შემოდით.

ქალი. გმადლობ, ბატონო (ოთახში შემოდის) გმადლობ.

ანდრო. ეს ჩანთა...

ქალი. რა ბრძანეთ?

ანდრო. არაფერი, დაბრძანდით.

ქალი. თუ ვერ დამეხმარებით, ნუ შეწუხდებით. ახლა ყვე-

ლას უჭირს. ასე დაედივარ კარიდან კარად, ვმათხოვრობ მას-წველებელი ქალი. გვიან მოვედი, ალბათ გაგაღვიძეთ.

ანდრო. არა, არ შეძინა. რატომ არ ვდებით?

ქალი. ვიდგები, ბატონო, არაფერი მიჭირს.

ანდრო. მე არ მიცნობთ?

ქალი. არა, ბატონო, არ გიცნობთ. ჭიშკარი ღია იყო და იმიტომ უფრო გავბედე შემოსვლა.

ანდრო. კიბესთან, კიბესთან არავინ იდგა?

ქალი. არა. არავინ დამინახავს. გვიან მოვედი. მაპატიეთ. გაჭირვებამ დროის ცნობა არ იცის.

ანდრო. მე თქვენ გიცნობთ!

ქალი. რა ბრძანეთ?

ანდრო. დიახ, გიცნობთ, ქალბატონო, და თქვენ გელოდე-ბოდით სწორედ. ვიცოდით, რომ მოხვიდოდით, უსათუოდ, უსათუოდ! (მუხლებზე დაეცემა). ვიცოდით! ვიცოდით! ვიცოდით!

ქალი. რას შვრებით, ბატონო, ადექით ახლავე! როგორ გეკადრებათ!

ანდრო. მიწა! მიწა! მიწა დაგვეკარგა!

ქალი ჩანთიდან მაყუჩიან პისტოლეტს ამოიღებს.

ანდროს ხელები სახეზე აუფარებია. თითქოს ლოცულობს.

ანდრო. გმადლობ, ღმერთო, რომ არსებობ! გმადლობ, ღმერთო, რომ არსებობ!

ქალი ესვრის.

ანდრო ვცემა.

ქალი პისტოლეტს მაყუჩის მოხსნის. ჩანთაში ჩააგდებს. აუჩქარებლად საქმიანობს. შემოდის დოდო. ქმარს მაჯას უსინჯავს.

კომედია

„ტიო-ტიო-ტიო-ტიო-ტინკს!
კიკაბუ-კიკაბუ!“
არისტოფანე — „ჩიტები“

დოდო (მკვლელს). მომეხმარე! (ანდროს გვამს საფარძელში გადაიტანენ. დოდო ქალს პისტოლეტს გამოართმევს. ტიოლოთი გაწმენდს და ანდროს ხელში ჩაუდებს). (მკვლელს) — კარგია. წადი. (მკვლელი მიდის. დოდო მობილურით რეკავს) — შე ვარ. მორჩა ყველაფერი. (კრეფს ახალ ნომერს) — ვაჟა, ამოდი!

ბორბლებიანი საფარძლით შემოიჭრება ბატონი დავითი, ჯერ შვილის გვამთან ჩერდება. კარგა ხანს უყურებს. მერე რძალს შეხედავს. რძალი თვალს აარიდებს. დავითი საფარძელს ავანსაცენაზე გამოაგორებს, თან დროშას აფრიალებს.

დავითი (გაბზარული, ტირილგარეული ხმით). გაუმარჯოს თავისუფლებას! გაუმარჯოს თავისუფლებას!

(უფრო ხმამაღლა): — გაუმარჯოს თავისუფლებას! (ისე ტერიულად): — გაუმარჯოს თავისუფლებას!

დასასრული

2003 წელი

პერსონაჟები:

1. მელიტა, იგივე ქალჩიტა — პრიმადონა
2. არისტო, არისტოფანე — დრამატურგი
3. ქრისტო — რეჟისორი
4. ალეკო — მელიტას ძმა, აფერისტი
5. დელფინა — პატიმართა უფლებების დაცვის ინსპექტორი
6. იასონი — ბიზნესმენი
7. იუერი
8. პოლიკო
9. ოტელო
10. შოშია — მოკარნახე
11. ჟორესი — ფოტოკორესპონდენტი
12. მაცნე
13. ნენსი
14. ლუჩანო
15. ოსიკო — მორიგე პოლიციელი
16. ამური

მსახიობები. პოლიციელები. ჯარისკაცები. ოფიციალტი